

ประโยค RC ในภาษาไทย (Resultative Construction in Thai)

ฤทัยวรรณ เกษกุล* และ ทศนีย์ เมธาพิสิฐ**

ปัจจุบัน ประโยคหรือหน่วยงานสร้างแสดงเหตุการณ์ที่เป็นผล หรือ resultative construction (ต่อไปจะเรียกย่อว่า ประโยค RC) กำลังเป็นประเด็นที่น่าสนใจ และมีการวิจัยกันในหลายภาษา แม้จะยังไม่มีข้อยุติที่แน่ชัด ด้านความสัมพันธ์ในเชิงวากยสัมพันธ์และอรรถลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของกริยา รวมทั้งคำนามในประเทศ RC กล่าวคือ ในส่วนของกริยา ความสัมพันธ์ระหว่างกริยาที่แสดงการกระทำ กับกริยาแสดงผลนั้นสามารถมองได้หลายแบบ Greent (1973) มองว่า เป็นการประสมประสานกันระหว่างกริยาสองตัวกลายเป็นกริยาซับซ้อน (complex predicate) ส่วน Carrier and Randall (1992) มองว่ากริยาที่แสดงผลเป็น ส่วนประกอบย่อยของกริยาที่แสดงการกระทำ ในส่วนของคำนามนั้น Levin and Prappaport Hovav (1995) มองว่า คำนามตัวที่สองเป็นกรรมตรง (direct object) ซึ่ง Goldberg (1995) เรียกว่า Patient ส่วน Van Valin (1990) ใช้คำว่า Undergoer เพื่อเรียกคำนามตัวที่สองในประโยค RC นี้ ในขณะที่ Hoekstra (1988) อ้างว่า คำนามตัวที่สองนี้ เป็นประธานของอนุภาคย่อย หรือ small clause

ในบทความวิจัยนี้ จะเสนอหลักฐานในภาษาไทย เพื่อที่จะยืนยันว่า เหตุการณ์ที่แสดงผลนั้น เป็นเรื่องที่จะต้องอิงความหมายเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ประโยค RC ก็เป็นประโยคที่เกิดจากการประกอบกันของหน่วยย่อย ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัย จะใช้คำ “จน” (ซึ่งเป็นคำที่แสดงเวลาที่เชื่อมเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ประโยค RC ในภาษาไทย

ผู้วิจัยเสนอว่า ประโยค RC ในภาษาไทยที่กริยาดำรงเป็นกรรมกริยาแสดงการกระทำนั้น เป็นกระบวนหลักในประโยค RC ดังนั้นโดยปกติคำว่า “จน” จึงไม่จำเป็นต้องปรากฏในกระบวนดังกล่าว อย่างไรก็ตามคำว่า “จน” สามารถปรากฏระหว่าง กริยาดำรงที่ 1 (อาจเป็นกรรมกริยา หรือ อกรรมกริยาก็ได้ซึ่งเป็นกริยาที่แสดงการกระทำ) และกริยาดำรงที่ 2 (เป็นอกรรมกริยาที่แสดง

ภาพการเปลี่ยนแปลง) ประโยค RC นี้จึงแสดงการเปลี่ยนแปลงจากเหตุการณ์ที่เป็นกริยากระทำไปสู่เหตุการณ์ที่เป็นผลในที่นี้ “จน” จึงทำหน้าที่คล้ายเป็นตัวเชื่อมเหตุการณ์ และยังให้ความหมายที่ว่า กริยาดำรงที่ 1 ที่แสดงการกระทำนั้นเกิดขึ้นซ้ำ ๆ หรือเป็นเวลานาน จนกระทั่งเกิดผลตามมาในกริยาดำรงที่ 2

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังเสนออีกว่า หน่วยที่แสดงผลซึ่งระบุผลที่เกิดจากการกระทำของกริยาดำรงที่ 1 สามารถแสดงผลออกมาได้หลากหลายรูปแบบ ในที่นี้จะเรียกว่า “สภาพของผลที่หลากหลาย” (Scalar Construal of resultant state) กล่าวคือ แม้ว่าสภาพที่เป็นผลนั้นจะเกิดขึ้นจากการกระทำในกริยาดำรงที่ 1 ตามผลนั้นไม่จำเป็นจะต้องถูกระบุโดยความหมายของกริยาดำรงที่ 1 ดังนั้น หน่วยที่แสดงผลจึงไม่ได้เป็นหน่วยที่คงที่อันเนื่องมาจากข้อจำกัด

* นักศึกษาปริญญาเอก The University of Tokyo, Japan

** นักศึกษาปริญญาเอก Tokyo University of Foreign Studies, Japan

ทางอรรถลักษณะเฉพาะกริยา แต่กลับสามารถแสดงผลที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของเราที่มีต่อเหตุการณ์ในโลกจริง สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่า คำนามตัวที่สองเป็นคำสำคัญที่แสดงรูปแบบของผลที่น่าจะเกิดขึ้นได้ กับคำนามตัวนั้น

สุดท้ายได้กล่าวถึง ความแตกต่างในเชิงความหมายระหว่าง คำว่า “จน” กับ “เสีย” ที่ปรากฏในประโยค RC และความหมายที่สื่อจะยิ่งซับซ้อนขึ้น เมื่อสองคำนี้ปรากฏร่วมกัน ในคำว่า “เสียจน” ซึ่งหัวข้อนี้จะได้กล่าวถึงในช่วงของประโยคที่สัมพันธ์กัน

บทความวิจัยนี้จะเสนอข้อสรุปว่า ประโยค RC ในภาษาไทยน่าจะเป็นอย่างไร

ก่อนอื่น ในตอนที่ 1 จะให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประโยค RC โดยยกเอาภาษาอังกฤษ และ ภาษาญี่ปุ่นเป็นตัวอย่าง

1. ประโยค RC

1.1 ประโยค RC ในภาษาอังกฤษ

แม้จะยังมีข้อถกเถียงว่าควรจะกำหนดขอบเขตของประโยค RC โดยมองจากโครงสร้างที่ปรากฏหรือมองจากการตีความทางความหมายล้วน ๆ ประโยค RC ในภาษาอังกฤษสามารถแสดงเป็นกระบวนไต่ดังนี้

(N1 V N2 AP/PP)

N1 คือ ผู้ที่กระตุ้นให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง (instigator)

V แสดงการกระทำ

N2 คือ ผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำ

AP/PP หน่วยคุณศัพท์หรือ หน่วยบุพบทที่แสดงการเปลี่ยนแปลงซึ่งเกิดจากการกระทำ ในภาษาอังกฤษประโยค RC แบ่งเป็น

- (1) RC สหกรรมกริยา (transitive verb)
เช่น Woolite safely soaks all your fine washables clean.
(Levin and Rappaport Hpvav, 1995,P.34(1a))
- (2) RC อกรรมกริยาที่ควบคุมไม่ได้ (unergative verb) มีอยู่ 3 กรณี
a.fake reflexives
เช่น He talked himself hoarse.
ในกรณีนี้จำเป็นต้องเสริมคำนามหลังกริยา หาก

ผู้กระตุ้นและผู้รับผลจากการกระทำซึ่งถึงสิ่งเดียวกัน

b.Non reflexives

เช่น The dog barked the baby awake.

c.Body Part

เช่น She cried her eyes out.

- (3) RC ซึ่งไม่ระบุ กรรม แน่นอน

เช่น Drive your engine clean. (L&R,1995, p.37(10d))

- (4) RC ในรูปของ passive

เช่น She was shaken awake by the earthquake. (L&R, 1995,p.39(18c))

- (5) RC กับอกรรมกริยาที่ควบคุมไม่ได้

(unaccusative verb) เช่น The vase broke into pieces.

Levin and Rappaport Hovav (1995) กล่าวว่า มีกริยาอกรรมชนิดที่ควบคุมไม่ได้อยู่สองประเภทที่ไม่สามารถเกิดในประโยค RC ได้ คือ กริยาที่แสดงเหตุการณ์ที่คงสภาพค้างอยู่ เช่น remain กับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่เช่น go, come, arrive ซึ่งหมายความว่า กริยาตัวแรกในประโยค RC จะต้องเป็นเหตุการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นกริยาที่แสดงสภาพจะไม่ปรากฏในตำแหน่งกริยาตัวแรก นอกจากนี้กริยาที่แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ไม่สอดคล้องกับความหมายของประโยค RC เพราะเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายซึ่งมักจะต้องการคำนามที่แสดงสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทาง ซึ่งต่างจาก RC ที่ต้องการคำนามที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งความคิดตรงกับที่ Goldberg (1995) เสนอไว้ใน ข้อจำกัด Unique Path Constraint

1.2 ประโยค RC ในภาษาญี่ปุ่น

สำหรับประโยค RC ในภาษาญี่ปุ่น Kageyama (1996) และ Washio (1997) กล่าวว่า ภาษาญี่ปุ่นจำกัดการใช้ประโยค RC อยู่ในวงแคบๆ กล่าวคือ RC ในภาษาญี่ปุ่นจะเกิดกับกริยาประเภทสกรรมกริยาเท่านั้น และต้องเป็นสกรรมกริยาที่มีผลทำให้กรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพได้ด้วย นอกจากนี้ในภาษาญี่ปุ่นยังมีประโยค RC ประเภทที่แสดงการเปลี่ยนแปลงของกรรมในรูปแบบที่ชัดเจนขึ้น โดยไม่ระบุลักษณะของการกระทำด้วย

กระบวนไต่แสดงประโยค RC ในภาษาญี่ปุ่นมีดังนี้

a. N1 N2 V1 V2

b. N1 N2 ATP V

N1 และ N2 แสดง ผู้กระตุ้น และผู้รับการกระทำและเปลี่ยนแปลงสภาพ ตามลำดับ ความแตกต่างระหว่างกระสวน a กับ กระสวน b คือ กระสวน a ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผล ปรากฏในรูปของกริยาประสม (compound verb) ซึ่ง V1 แสดงการกระทำ และ V2 แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ Matsumoto (1997) กล่าวว่ากริยาประสมเหล่านี้โดยมาก แม้จะไม่ทั้งหมด มี หน่วยหลักอยู่ที่ V2 ส่วน V1 ทำหน้าที่เป็นตัวยกยที่แสดงเหตุ รูปแบบการกระทำ หรือ วิธีการ (สำหรับกริยาที่มีหน่วยหลักอยู่ที่กริยาคำที่ 1 ด้านซ้าย ดูรายละเอียดที่ Matsumoto 1997 ส่วนคำว่า ATP ในที่นี้ใช้ตาม Washio (1997) ซึ่งหมายถึง Adjunctive-type-phrase = หน่วยสร้างที่มาจากคำคุณศัพท์) เช่น

- (6) ooame-de dosha-ga kuzure-ochi-ta.
ฝนตกหนัก-Inst ดินทราย-Nom ถล่มลงมา-Past
ฝนตกหนักทำให้ดินทรายถล่มลงมา
- (7) taroo-wa doa-wo oshi-ake-ta.
ทาโร่-Top ประตู-Acc ผลักออกไป-Past
ทาโร่ผลักประตูออกไป
- (8) Taroo-wa kabin-wo kongona-ni wat-ta.
ทาโร่-Top แจกัน-Acc ตะเีียด-Mod ทำแตก-Past
ทาโร่ทำแจกันแตกตะเีียด
- (9) kabin-wa konagona-ni ware-ta.
แจกัน-Top ตะเีียด-Mod แตก-Past
แจกันแตกตะเีียด

คำว่า kuzure-ochi-ta เป็นรูปอดีตของ kuzure-ochi-ru ซึ่งเป็นคำประสมระหว่างกริยา kuzureru (ถล่ม) กับกริยา ochiru (ตก, หล่น) และ oshi-ake-ta ในประโยค เป็นรูปอดีตของ oshi-ake-ru ซึ่งเป็นคำประสมระหว่างกริยา osu (ผลัก) กับ akeru (เปิด) ส่วนคำว่า konagona-ni เป็นคำที่แสดงสภาพเทียบเท่ากับคุณศัพท์ หรือ ATP ซึ่งแสดงลักษณะของผลที่ปรากฏกับแจกันที่ถูกทำให้แตกโดยกริยาแสดงการกระทำ waru (ทำแตก) ในข้อ (8) และกริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ wareru (แตก) ในข้อ (9) ซึ่งถือว่าเป็นประโยค RC ชนิดหนึ่งหากตีความหมายอย่าง

กว้าง

เป็นที่น่าสังเกตว่า สกรรมกริยา บางตัวในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งสามารถปรากฏในประโยค RC เช่น waru (ทำแตก), nuru (ทำสี), someru (ย้อม), kooraseru (แช่แข็ง), fuku (เช็ด) มีข้อมูลน้อยมาก ในขณะที่สกรรมกริยารวมทั้ง อกรรมกริยาที่ควบคุมได้ บางตัวซึ่งมีข้อมูลมาก กลับไม่สามารถใช้ในประโยค RC ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (10) kare-wa kanaduchi-de kinzoku-wo taira-ni tatai-ta.
เขา-Top ฝิ่น-Inst เหล็ก-Acc เรียบ-Mod
ทุบ-Past
เขาเอาฝิ่นทุบเหล็กจนเรียบ
- (11) kare-wa kutsu-ga boroboro-ni hashit-ta.
เขา-Top รองเท้า-Nom ไตรม-Mod วิ่ง-Past
เขาวิ่งจนรองเท้าไตรม

จะเป็นได้ว่า คำว่า tatai-ta ซึ่งเป็นรูปอดีตของกริยา tataku (ทุบ) ไม่สามารถสร้างประโยค RC ได้แต่ประโยคดังกล่าวจะเป็นประโยคที่สมบูรณ์ทันทีหากตัดคำว่า taira-ni (เรียบ) ออก ในทำนองเดียวกันประโยคที่ (11) ก็จะเป็นประโยคที่สมบูรณ์หากไม่มีคำว่า kutsu-ga boroboro-ni (รองเท้าไตรม)

ที่กล่าวมานี้ เป็นการนำเสนอให้เห็นภาพกว้าง ๆ ของประโยค RC ในภาษาอังกฤษ และภาษาญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่า ภาษาอังกฤษ ประโยค RC สามารถใช้ได้กว้าง ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นมีข้อจำกัดในการใช้มากกว่า กล่าวคือ ประโยค RC ในภาษาญี่ปุ่นจะเกิดขึ้นกับประโยคที่มีสกรรมกริยาที่รวมความหมายของการเปลี่ยนแปลงสภาพไว้ด้วย

ต่อไปจะพิจารณาประโยค RC ในภาษาไทย

2. ประโยค RC ในภาษาไทย

ก่อนอื่นขอกล่าวถึงขอบเขตของประโยค RC ที่จะกล่าวถึงในบทความวิจัยฉบับนี้

2.1 ขอบเขตการวิจัย

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่า ประโยค RC คือ การแสดงเหตุการณ์ที่ซับซ้อน ระหว่างเหตุการณ์ที่เป็นการกระทำกับเหตุการณ์ที่เป็นสภาพซึ่งตีความได้ว่าเป็น

ผลที่เกิดขึ้น และส่งผลให้เกิดความหมายของการสิ้นสุดของเหตุการณ์ ในบทความวิจัยนี้จึงกำหนดขอบเขตของประโยค RC ในภาษาไทยไว้ดังนี้คือ

ประโยค RC คือ ประโยคที่แสดงโดยกริยา 2 ตัว โดยที่ V1 แสดงการกระทำ และ V2 แสดงผลซึ่งเป็นสภาพที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง และความหมายของประโยคนี้นี้จะแสดงการณลักษณะประเภทที่เป็นการสิ้นสุดของเหตุการณ์ (accomplishment) ดังนั้น กริยากรรม-กรรมที่มีรูปเดียวกันและแสดงทั้งความหมายของการกระทำและการเปลี่ยนสภาพในตัวเดียวกัน เช่น หัก เปิด ปิด ที่ไม่มีกริยาตัวอื่นตามหลัง ไม่จัดว่าเป็นประโยค RC เกี่ยวกับการแบ่งกริยาประเภทนี้สามารถดูรายละเอียดได้จากงานวิจัยของ Thepkanjana (1999)

นอกจากนี้ประโยคที่แสดงแต่เหตุการณ์ที่เป็นผล การเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งไม่มีการกระทำ วิธีการหรือสาเหตุระบุ ก็ไม่อยู่ในข่ายของประโยค RC ที่กล่าวถึงในที่นี้ เช่น ประโยคตัวอย่างที่ 5 และ 9 ซึ่งกล่าวซ้ำอีกในประโยคตัวอย่างที่ 12 และ 13 และประโยคในภาษาไทยเช่น 14 ไม่ถือว่าเป็นประโยค RC

จากการกำหนดขอบเขตของประโยค RC นี้ จะเห็นว่าได้ว่า ประโยค RC ในภาษาไทยตามความคิดของผู้วิจัยแสดงเป็นกระบวนไต่ดังนี้

N1 V1 N2 (con) V2

N1 V1 con N2 V2

N1 หมายถึง ผู้กระตุนให้เกิดเหตุการณ์

V1 คือ การกระทำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพ

N2 หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์และได้รับผลกระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพ

V2 คือ ผลที่เกิดจากการกระทำของ V1 และแสดงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

จุดที่แตกต่างกันของกระบวน a กับกระบวน b คือ ตำแหน่งที่ปรากฏของ “จน” จากโครงสร้างนี้ ทำให้เราพอจะเดาได้ในเบื้องต้นว่า กระบวน a นั้น V1 คือ สกรรมกริยา (หรือกริยาที่มีส่วนเติมเต็ม two place verb) ส่วนกระบวน b นั้น V1 คือ อกรรมกริยา (หรือ กริยาที่ไม่มีส่วนเติมเต็ม one place verb) ซึ่งเราจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไป

2.2 วิธีวิจัย

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า ในการวิจัย ประโยค RC นี้ จำเป็นต้องพิจารณาทั้งระดับวากยสัมพันธ์และระดับอรรถ-ลักษณะควบคู่กันไป กล่าวคือ ผู้วิจัย เห็นด้วยกับจุดยืนที่ว่า ความหมาย คือ ส่วนที่สำคัญในการกำหนดโครงสร้างของประโยค RC และในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยก็พบว่า ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ซึ่งประกอบขึ้นจากหน่วยสร้างย่อยก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงใช้หน่วยคำเชื่อม “จน” เป็นตัวแบ่งประเภทของกริยาในประโยค RC ในที่นี้จึงจำเป็นต้องให้คำอธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับหน่วยคำเชื่อม “จน” จากนั้นก็จะนำเสนอ สมมติฐานของงานวิจัยนี้ ที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏของ “จน” ในประโยค RC

2.2.1 หน่วยคำเชื่อม “จน”

ในที่นี้ หน่วยคำเชื่อม “จน” เป็นคำทางไวยากรณ์ ที่แสดงระยะเวลาของการกระทำใน V1 ว่าดำเนินไประยะหนึ่ง ก่อนที่จะเข้าสู่สภาพที่เป็นจุดสิ้นสุด ซึ่งหมายถึงผลที่แสดงโดย V2 กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ หากผลของ V1 ที่ปรากฏบน N2 นั้น เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ผ่านระยะเวลา หรือ การกระทำที่ซ้ำ ๆ หน่วยคำเชื่อม “จน” จะปรากฏเพื่อเน้นให้เห็นถึงการกินเวลาของการกระทำใน V1 กว่าจะไปถึงสภาพใน V2 อาจมองได้ว่า “จน” เป็นเครื่องมือทางภาษาอย่างหนึ่งที่ช่วยให้ผู้ฟัง ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ที่ซับซ้อนขึ้น ในบทความวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ประโยค RC ในภาษาไทยควรแบ่งเป็น 3 ประเภทจากการปรากฏของ “จน” ในโครงสร้าง

2.2.2 สมมติฐานและกระบวนประโยค RC

ณ จุดนี้ เราอาจจะตั้งสมมติฐานที่เกี่ยวกับการปรากฏของจนในประโยค RC ได้ดังนี้

สมมติฐาน : ถ้า V1 เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลโดยฉับพลัน “จน” จะไม่ปรากฏเด็ดขาด แต่ถ้าผลของการกระทำใน V1 ที่มีต่อ N1 กินเวลาระยะหนึ่ง ก่อนที่จะไปถึงจุดสิ้นสุด “จน” จะปรากฏหรือไม่ก็ได้ และ ถ้า การเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดตามหลังการกระทำที่ต้องกินเวลานาน หรือ เป็นการกระทำซ้ำ ๆ “จน” จะต้องปรากฏ

จากสมมติฐานนี้ ประโยค RC ในภาษาไทยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ ประเภทแรกที่ “จน”

ไม่สามารถปรากฏได้ ในขณะที่ประเภทที่สอง “จน” อาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ และประเภทสุดท้ายคือประเภทที่ “จน” เป็นหน่วยสำคัญที่จะต้องปรากฏเพื่อแสดงผลการเปลี่ยนแปลง ซึ่งในบทถัดไปจะอธิบายในรายละเอียดของแต่ละประเภท

นอกเหนือจากข้อจำกัดทางไวยากรณ์ที่เกี่ยวกับปรากฏของหน่วยคำ “จน” แล้ว ผู้วิจัยใคร่เสนอข้อจำกัดทางความหมาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักการพื้นฐานในการตีความประโยค RC ในภาษาไทยไว้ด้วย

ข้อจำกัดทางความหมาย

- (a) การตีความหมายของเหตุการณ์ที่สิ้นสุดในประโยค RC มาจากความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างกริยาสองตัว คือ กริยาที่แสดงการกระทำ และกริยาที่แสดงผล
- (b) N1 มีแนวโน้มที่จะเป็น สิ่งมีชีวิตเป็นส่วนใหญ่ หรืออย่างน้อยก็เป็นสิ่งที่มีความแข็งแรงที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- (c) N2 ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงสภาพ ต้องมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับ N1 อย่างน้อยในกรณีต่อไปนี้

- (1) เป็นกรรม หรือ หน่วยเติมเต็มที่รับการกระทำของ V1 โดยตรง
- (2) กรณีที่ N2 ชี้ถึงสิ่งเดียวกับ N1 N2 จะไม่ปรากฏ
- (3) N2 เป็นส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ N1 เช่น อวัยวะ เป็นต้น
- (4) ผู้ร่วมเหตุการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งได้รับผลกระทบจากการกระทำ

3. บทวิเคราะห์

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า เราสามารถแบ่งประโยค RC ในภาษาไทยเป็น 3 ประเภทจากการปรากฏของ “จน” ในที่นี้จะระบุลักษณะของกริยาที่ปรากฏในแต่ละกรณีด้วย

- (a) “จน” ไม่ปรากฏ

V1=กริยาแสดงการกระทำที่มีผล

V2=กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ/สภาพ

- (b) “จน” อาจปรากฏ

V1=กริยาแสดงการกระทำ

V2=กริยาแสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ/สภาพ

- (c) “จน” ต้องปรากฏ

V1=กริยาแสดงการกระทำ

V2=กริยาแสดงภาพ

3.1 “จน” ไม่ปรากฏ (N1 V1 N2 V2 Modifier)

ในกรณีนี้ V1 คือ กริยาที่แสดงการกระทำที่มีผลรวมอยู่ด้วย และ V2 เป็นกริยาที่แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือสภาพที่เป็นผลจากการกระทำ ใน V1 เนื่องจากประโยค RC เป็นการประกอบขึ้นจากการกระทำ ซึ่งเป็นเหตุ และการเปลี่ยนแปลงซึ่งผล เพื่อความสะดวกในที่นี้จะเรียก V1 ว่า กริยาเหตุ และ V2 ว่า กริยาผล ส่วน N2 เทียบเท่ากับ กรรม หรือ หน่วยเติมเต็ม ซึ่งในประโยค RC นี้ N2 ทำหน้าที่เป็นทั้งกรรมของกริยาเหตุ และประธานของกริยาผล ตัวอย่างของกริยาเหตุและกริยาผลได้แก่

ตาราง 1

V1 (กริยาเหตุ)	V2 (กริยาผล)	หน่วยขยายความ (Modifier)
โก่น	ล้ม	หมดเลย
ฉีก	ขาด	เป็นชิ้นชิ้น
เผา	ไหม้	หมดเลย
ทำลาย	เสียหาย	ยับเยิน
ทา	เป็นสี	ขาว
ซ่อม	เป็นสี	ดำ

V1 หรือ กริยาเหตุในตาราง 1 นั้น ความจริงแล้วโดยความหมายของกริยาเอง รวมผลที่จะเกิดจากการกระทำไว้ด้วยแล้ว ดังนั้น โดยทั่วไปมักจะใช้เป็นกริยาโดด โดยไม่มี V2 หรือ กริยาผลตามมา และจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า สำหรับกรณีที่ V1 มีความหมายของผลอยู่ในตัวมันเองอยู่แล้ว V2 หรือ กริยาผลจะปรากฏร่วมกับ V1 ได้ใน 2 กรณีต่อไปนี้คือ กรณีที่ต้องการแสดงลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่ละเอียดขึ้น หรือ กรณีที่ผู้พูดต้องการเน้นว่าผลนั้นได้เกิดขึ้นจริง

(16) เขาโก่นต้นไม้

(17) ต้นไม้ล้ม

ประโยคที่ 16 “โก่น” แสดงถึงการทำให้เกิดสภาพ “ล้ม” ในข้อ “17” ดังนั้น เราจึงไม่ค่อยพบการใช้คำว่า “โก่น” กับ “ล้ม” ร่วมกันในเหตุการณ์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพทางกายภาพ แต่ถ้าหากเราพบเห็นเหตุการณ์ที่มีกลุ่มคนตัดต้นไม้ทั้งจนเกลี้ยง เราอาจกล่าวว่า

(18) พวกเขาโก่นต้นไม้ล้มหมดเลย

ในประโยคนี้ “หมดเลย” ขยายความของ

เหตุการณ์ล้มของคันไม้ รวมทั้ง เน้นความรู้สึกของผู้พูด ที่มีต่อเหตุการณ์ จะสังเกตได้ว่า คำว่า “ล้มลง” นี้ แสดงจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในการ ทดสอบประโยค RC ได้ และจากตัวอย่างนี้ทำให้เรารู้ว่า การประสมระหว่างกริยาเหตุและกริยาผล เช่นนี้มีใช้ใน ภาษาพูดจริง

คราวนี้ลองมาดูการปรากฏร่วมกับ “จน” ในประโยค RC ประเภทนี้ ซึ่งตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ “จน” จะ ต้องไม่ปรากฏใน กระสวนนี้

(19) ? เขาโค่นคันไม้จนล้ม

(20) ? เขาเผาจนไหม้

(21) ? เขาทาบ่านจนเป็นสีขาว

ในประโยคที่ 19-21 แสดงให้เห็นว่าการ ปรากฏของ “จน” นั้นไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะ การกระทำ นั้นมีผลรวมอยู่ด้วยแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้ “จน” มาเชื่อมเหตุการณ์ ในประโยคที่ 19 การล้มของคันไม้ และเวลาที่คันไม้ล้มลงนั้นเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและไม่มีการ ลังเล ส่วน ประโยคที่ 20 ทันทิที่ไฟลุกติดจดหมาย จดหมายก็ไหม้ และในประโยคที่ 21 ทันทิที่ป้ายสีขาว ลงบนตัวบ้าน บ้านก็เปลี่ยนสีกลายเป็นสีขาว จุดสิ้นสุด ของเหตุการณ์ที่ระบุโดยกริยาเหตุ และการกลายไปสู่สภาพ ใหม่ที่ระบุโดยกริยาผลนั้นแทบจะเรียกได้ว่าจับพลัด ดังนั้น “จน” ซึ่งเป็นหน่วยเชื่อมเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงจึงไม่ ปรากฏในประโยคเหล่านี้

3.2 “จน” อาจปรากฏ [N1 V1 N2 (จน) V2 Modifier]

ความสัมพันธ์ระหว่างกริยาสองตัว คือ กริยาเหตุ และกริยาผลเช่นเดียวกัน V1 เป็นสกรรมกริยาที่แสดง การกระทำ แต่ไม่ระบุผลที่จะเกิดกับกรรม V2 เป็นกริยา แสดงการเปลี่ยนแปลงสภาพ หรือ สภาพ ที่เป็นผล กระสวนที่ 2 นี้ ต่างจากกระสวนแรกในแง่ของความ เป็นไปได้ของผลที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกระทำที่เป็นเหตุใน V1 ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน N2 กระสวนที่ 1 นั้น ผลของการกระทำถูกระบุโดยความหมายของกริยาเหตุ อยู่ก่อนแล้ว แน่นนอนว่า ผลที่เกิดขึ้นซึ่งแตกต่างกันไปนั้น ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติโดยธรรมชาติของ N2 ซึ่งจะได้อธิบาย รายละเอียดในหัวข้อถัดไปตัวอย่างกริยาที่จัดอยู่ในกระสวน ที่ 2 นี้ได้แก่

ตาราง 2

V1 (กริยาเหตุ)	V2 (กริยาผล)
กัด	ขาด, ฟัง, ตาย
ตี	แตก, น่วม, ตาย
ยิง	บาดเจ็บ, ตาย
เป่า	ดับ, แฉก
รีด	เรียบ, ยับ, ไหม้
ชน	ล้ม, บอบ, หล่น

จากกระสวนที่ระบุข้างต้นจะเห็นได้ว่า “จน” อยู่ในวงเล็บ ซึ่งหมายความว่าในกระสวนนี้ “จน” อาจ จะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ เนื่องจาก “จน” ใช้เป็น หน่วยเชื่อมที่แสดงเวลาที่ใช้ในการกระทำของกริยาเหตุก่อน ที่จะไปถึงการเปลี่ยนแปลงในกริยาผล การปรากฏของจน ในกระสวนที่ 2 นี้ ไม่ได้ทำให้เกิดความต่างในแง่ของเหตุ การณ์ระหว่างการกระทำและผล แต่เป็นการให้รายละเอียด เกี่ยวกับการกระทำว่ากินเวลานานระยะหนึ่ง หรือไม่ก็มีการกระทำซ้ำ ๆ อยู่ระยะหนึ่ง ขอให้เปรียบเทียบ ประโยคต่อไปนี้

(22) a. เขาตีจนตาย

b. เขาตีจนตาย

ในกรณีของ 22 b การกระทำที่ทำให้ถึงแก่ความ ตายนั่น เป็นการกระทำที่กินเวลานาน และมีการตีซ้ำ หลายที กว่าที่จะเปลี่ยนจากสภาพที่มีชีวิตไปสู่สภาพที่ ไม่มีชีวิต ซึ่งความหมายนี้จะไม่พบในประโยค 22a

3.3 “จน” ต้องปรากฏ [N1 V1 จน N2V2 (Modifier)]

ประโยค RC กระสวนที่ 3 นี้ เป็นลักษณะของ กริยากรรมที่ควบคุมได้ หรือ สกรรมกริยาที่อาจจะกรรม กริยาผลเป็นกริยาที่แสดงภาพ ในกลุ่มนี้เราจึงแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีก 3 กลุ่ม ตามลักษณะความต่างของ N2 กล่าว คือ N2 ที่ขึ้นลงเดียวกับ N1 จะไม่ปรากฏ N2 ที่เป็นส่วน ประกอบย่อยของ N1 และ N2 ที่เป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้

3.3.1 N2 ที่ขึ้นลงเดียวกับ N1 จะไม่ปรากฏ

ข้อคิดเห็นที่ได้กล่าวข้างต้น หมายถึง เมื่อ คำนามที่ได้รับผลจากการกระทำ คือขึ้นลงกับประธาน ที่เป็นผู้กระทำ กล่าวคือ กรณีที่ N2=N1 การกล่าว N2 ซ้ำจะเป็นการกล่าวซ้ำซ้อนโดยไม่จำเป็น ดังนั้น N2 จึงไม่

ปรากฏในประโยคโครงสร้างผิว ประโยค RC ประเภทนี้ จะตรงกับประโยค RC ประเภท fake reflexives ในภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องเติมคำ เช่น Himself เพื่อแสดงสถานภาพความเป็นกรรมที่ได้รับผลจากการกระทำ แต่ในภาษาไทยใช้คำว่า “จน” เพื่อเชื่อมเหตุการณ์เดียวกัน

(23) เด็กร้องไห้จนหลับ

(24) เขากินจนอิ่ม

(25) เขาคืบจนเมา

อย่างไรก็ตาม คำในภาษาไทยที่คล้ายกับ fake reflexive ในภาษาอังกฤษก็มี เช่น คำว่า ตัว หรือ ตนเอง เช่นตัวอย่างในข้อ 26

(26) a. เขายังตัวตาย

b. เขาม๋าตัวตาย

3.3.2N2 ที่เป็นส่วนประกอบย่อยของ N1

ในกรณีนี้ N2 ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพนั้น เป็นส่วนประกอบหนึ่งของ N1 ยกตัวอย่างเช่น ประชานที่เป็นสิ่งมีชีวิตเช่น คน ถือว่าเป็น คนเต็มตัว แต่วัยวะนั้น เป็นเพียงส่วนประกอบย่อย ซึ่งเป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพ

(27) เขาร้องไห้จนตาบวม

(28) เขาตะโกนจนเสียงแหบ

(29) เขาไอจนหน้าแดง

3.3.3N2 ที่เป็นผู้ร่วมเหตุการณ์

กระสวนที่ 3 นี้แสดงให้เห็นว่า N2 ที่ได้รับผลกระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับ N1 ทั้งในแง่ของการชี้สิ่งเดียวกัน หรือ การเป็นส่วนประกอบของ N1 แต่ N2 นี้ จะหมายถึงเครื่องมือ หรือ ผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ห่าง ๆ แต่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของ N1 โดยทางอ้อม อันเนื่องมาจากการกระทำดังกล่าวมีระยะเวลาที่นานหรือเป็นการทำซ้ำ ๆ จนกระทั่งก่อให้เกิดผลที่ตามมา ซึ่งตรงกับตัวอย่างในภาษาอังกฤษ เช่น He ran his shoes threadbare, He ran the pavement thin, He drank your teapot dry และอื่น ๆ

(30) เขาเดินจนรองเท้าสึก

(31) เขาเขียนจนดินสอทุ่ย

(32) เขาพูดจนฉันทันเบื่อ

กล่าวโดยสรุป ประโยค RC มีกระสวนต่าง ๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 8 ลักษณะเฉพาะของกระสวนต่าง ๆ ของประโยค RC ในภาษาไทย

	การปรากฏของ “จน”	V1 กริยาเหตุ	V2 กริยาผล
กระสวน 1	ไม่ปรากฏ	กรรมกริยาแสดงการกระทำผล	เปลี่ยนสภาพ/สภาพ
กระสวน 2	ปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้	กรรมกริยาแสดงการกระทำ	เปลี่ยนสภาพ/สภาพ
กระสวน	ต้องปรากฏ	กรรมกริยาที่ควบคุมได้	สภาพ

จากการวิเคราะห์ประโยค RC ในภาษาไทย ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า ในบรรดากระสวนทั้ง 3 นี้ กระสวนที่ 2 เป็นกระสวนที่พบมากที่สุด ในประโยค RC ซึ่งข้อสรุปนี้ มาจากหลักฐานที่ว่า กริยาเหตุ เช่น กรรมกริยา สามารถปรากฏร่วมกับ กริยาผล ได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยหน่วยเชื่อม “จน” หรือ หน่วยขยายความอื่น ๆ รวมทั้งผลกระทบที่เป็นผลจากการกระทำนั้นมิได้หลากหลายไม่จำกัด ส่วนกระสวนแรกนั้น แม้จะไม่จำเป็นต้องอาศัยหน่วยเชื่อม “จน” โดยมากจะอาศัยหน่วยขยายความ และกริยาที่สามารถปรากฏในกระสวนนี้มีไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะเป็นคำที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงและมีผลที่แน่นอนตายตัว ดังนั้นจึงน่าจะมองว่า กระสวนนี้เป็นกระสวนที่อยู่รอบข้าง ไม่ใช่แกนสำคัญของ ประโยค RC และ กระสวนที่ 3 ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยหน่วยเชื่อม “จน” เพื่อทำให้ประโยคสมบูรณ์ จัดเป็น กระสวนที่อยู่ห่างออกไปจากแกน ของประโยค RC และอาจจะมองได้ว่าเป็น การเชื่อม 2 ประโยคแสดงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกันและกลายเป็นประโยคซับซ้อน

นอกจากนี้ ยังมีจุดที่น่าสนใจอีกคือ ประโยค RC ที่มาจากกริยากรรม หรือ กริยาที่ไม่ระบุกรรมในภาษาอังกฤษมีแนวโน้มที่จะใช้ reflexive เป็น กรรมประเภทกรรมหลอก (fake object) แต่ในภาษาไทยหากมีหน่วยขยายความที่เป็นผลการเปลี่ยนแปลงของประธาน กรรมซึ่งเป็นตัวเดียวกับประธานจะถูกลดรูปไปไม่ปรากฏ นี่เป็นลักษณะพิเศษที่เป็นจุดที่แตกต่างกันระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษซึ่ง L. Levin, Mitamura และ Mahmoud อ้างว่า ภาษาอังกฤษพยายามที่จะทงความเป็น ผู้ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ของกริยาหลักไว้ ดังที่ระบุใน B. Levin and Rappaport Hovav (1995, p.74)

อย่างไรก็ตาม ภาษาไทย มีแนวโน้มที่จะใช้ธรรมชาติของลำดับเหตุการณ์ ซึ่งแสดงโดยคำกริยาเรียงเพื่อจะแสดงความซับซ้อนของเหตุการณ์ จากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งผ่านเงื่อนไขของเวลา กล่าวคือในภาษาไทยนิยมการแสดงเหตุการณ์ที่เป็นลูกโซ่ไปตามลำดับ คือ เหตุการณ์ 1 ทำให้เกิด เหตุการณ์ที่ 2 และ เหตุการณ์ที่ 3 และ เหตุการณ์ที่ n เช่นนี้เป็นต้น และนี่เองคือที่มาที่ทำให้

การปรากฏของ “จน” เป็นหน่วยคำที่จำเป็น ในกระบวนที่ 3 จากที่ได้กล่าวมาแล้ว กริยากรรม ไม่สามารถจะปรากฏร่วมกับกริยาผลได้ หากไม่มีการเชื่อมด้วย “จน” ทั้งนี้เพราะ “จน” เป็นหน่วยคำที่แสดงกระบวนการของการกระทำที่มีการดำเนินต่อเนื่องไปตามเวลา จนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพใหม่ในที่สุด

สุดท้ายนี้จะขอกล่าวถึงหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับประโยค RC นั่นคือ สภาพของผลที่มีความหลากหลายและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างหน่วยคำเชื่อม “จน” กับ “เสีย”

4. หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับประโยค RC

4.1 สภาพของผลที่หลากหลาย

ดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าสภาพที่เป็นผลจากการกระทำไม่ใช่ผลที่ระบุตายตัว โดยเฉพาะกรณีประโยค RC กระบวนที่ 2 ซึ่งเป็นกระบวนหลักของ ประโยค RC และในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยไม่ได้แยกกริยาผล ระหว่างผลที่เป็นการเปลี่ยนสภาพไปในทางตรงข้ามกัน กับ ผลที่เป็นการเปลี่ยนสภาพในแง่ของระดับหรือคิรี ซึ่งในที่นี้เรียกว่า “สภาพของผลที่หลากหลาย” ข้อคิดนี้ได้เคยกล่าว

ไว้ใน Kessakul (1999,ms)แล้ว โดยใช้คำว่า Scalar Construal of Resultant State ในการไปสู่จะถึงสิ้นสุดของเหตุการณ์นั้น สภาพที่สิ้นสุดอาจจะมียระดับบ่งชี้ที่ต่างกัน ได้ตั้งแต่น้อยที่สุดไปหามากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่า สภาพของผลนี้จะสิ้นสุดในรูปแบบไหนย่อมต้องสัมพันธ์กับการรับรู้ของเราที่มีต่อโลกจริง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(33) ภาษาอังกฤษ

She beat him black and blue/to a pulp/to death.

(34) ภาษาจีน

- a. wo ba chen-yi si gan-jing le
ฉัน Acc เลือ ชัก สะอาด Perf.
- b. wo ba chen-yi xi zang le
ฉัน Acc เลือ ชัก สกปรก Perf.
- c. wo xi pou le chen-yi
ฉัน ชัก ขาด Perf. เลือ

(35) ภาษาไทย

- a. เขารีดเสื้อเรียบ
- b. เขารีดเสื้อไม่เรียบ
- c. เขารีดเสื้อใหม่เป็นรู

นอกจากนี้ คำว่า สภาพของผลที่หลากหลายนั้น จะขึ้นอยู่กับคุณสมบัติทางกายภาพของ N2 ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

(36)

- a. สุนัขกัดรองเท้าขาด
- b. สุนัขกัดของเล่นแตก
- c. สุนัขกัดลูกนกตาย

จากตัวอย่างดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า สภาพที่เป็นผลจากการกระทำนั้นแตกต่างกันไปตามแต่คุณสมบัติของ N2 ที่ได้รับผลกระทบจากการทำ กล่าวคือ รองเท้า มีคุณสมบัติที่ขาดได้ ในขณะที่ของเล่น มีคุณสมบัติที่แตกได้ และ นกซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต ก็มีคุณสมบัติที่ตายได้ หากโดนสุนัขกัด เช่นนี้เป็นต้น

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างหน่วยคำเชื่อม “จน” กับ “เสีย”

ในที่นี้จะกล่าวถึงความแตกต่างทางความหมายที่เกิดขึ้น ระหว่างการใช้ หน่วยคำเชื่อม “จน” กับหน่วยคำเชื่อม “เสีย” ซึ่งคำว่า “เสีย” ในภาษาพูดจะกร่อนเป็น “ชะ” แต่เพื่อความสะดวกในการเขียนในที่นี้จะใช้คำว่า

“เสีย” ทั้งหมดแม้ในกรณีพูดจริงจะมีการกร่อนของเสียงก็ตาม

หน่วยคำเชื่อม “จน” เป็นคำที่เชื่อมไปสู่เหตุการณ์ซึ่งแสดงภาพที่เปลี่ยนไป คำว่า “จน” มักจะปรากฏในกระสวนที่ 2 และ 3 ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อจะเน้นความหมายของระยะเวลาของการกระทำในเหตุการณ์ที่เป็นเหตุว่ากินระยะเวลาระยะหนึ่งก่อนจะไปถึงจุดสิ้นสุด ดังนั้น “จน” จึงแสดงผลที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการกระทำที่กินเวลานานหรือไม่ก็การกระทำที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงความถี่ของผู้พูด

ส่วน “เสีย” ซึ่งตามรูปคำ หมายความว่า “พัง, ใช้ไม่ได้” มักจะใช้แสดงอารมณ์ของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ โดยไม่เกี่ยวข้องกับเวลาของการกระทำ แม้ว่าทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์จะขึ้นอยู่กับเนื้อความในบริบทเป็นหลัก แต่ การใช้คำว่า “เสีย” มักจะให้ความหมายในแง่ลบมากกว่า

- (37) a. เขาเหยียบดอกไม้แบน
b. เขาเหยียบดอกไม้จนแบน
c. เขาเหยียบดอกไม้เสียแบน

ในประโยค 37a บอกแต่เหตุการณ์ที่มีการเหยียบดอกไม้และทำให้ดอกไม้แบน ในขณะที่ 37b คำว่า “จน” ทำให้เห็นภาพของการเหยียบดอกไม้ว่า มีการเหยียบดอกไม้อยู่นาน หรือ เหยียบซ้ำ ๆ หลายครั้งจนกระทั่งดอกไม้แบนเปลี่ยนสภาพไป ส่วนคำว่า “เสีย” ใน 37c แสดงการประเมินเหตุการณ์หรือความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อ “การกระทำที่ก่อให้เกิดผลกระทบกับดอกไม้” ดังนั้น เป้าสายตาของผู้พูดในกรณีนี้จะเล็งไปที่เหตุการณ์ข้างหน้าที่เป็นเหตุมากกว่า ส่วน “จน” นั้น เป้าสายตาของผู้พูดจะเน้นไปที่เหตุการณ์ข้างหลังที่เป็นผลซึ่งแสดง “สภาพที่เกิดขึ้นกับดอกไม้”

ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงความแตกต่างระหว่างคำว่า “จน” กับคำว่า “เสีย”

- (38) เขาพูดเสีย/จนเร็วเชียว

ผู้พูดประเมินเหตุการณ์โดยแสดงความรู้สึกที่มีต่อการกระทำนั้นว่า เป็นการกระทำที่รวดเร็ว ซึ่งในกรณีนี้ไม่มีผลระบุอยู่ว่าผลของการกระทำนั้นเปลี่ยนไปเป็นอย่างไร ดังนั้น “จน” จึงไม่สามารถใช้ได้ในเรื่องนี้ อย่างไร

ก็ตาม คำว่า “เสีย” และ “จน” สามารถปรากฏร่วมกันได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- (39) เขาเหยียบดอกไม้เสียจนแบน

ในประโยคนี้ “เสีย” แสดงความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และ “จน” แสดงผลของการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ดังนั้น จากประโยคนี้เราอาจกล่าวได้ว่า “เสีย” สามารถปรากฏร่วมกับ “จน” ได้ในทุกกรณีที่ต้องการเน้นทัศนคติของผู้พูดที่มีต่อเหตุการณ์ แต่ “จน” จะไม่สามารถปรากฏร่วมกับ “เสีย” ได้ในทุกกรณี “จน” จะปรากฏได้ก็ต่อเมื่อเหตุการณ์นั้นมีบริยาที่แสดงผลสิ้นสุดของเหตุการณ์

5. ข้อสรุปการวิจัย

จากการวิจัยนี้ จะเห็นว่าประโยค RC ในภาษาไทยนั้นอิงความหมายเป็นหลัก และพบว่าการใช้คำทางไวยากรณ์ “จน” มาเป็นเครื่องมือในการทดสอบการเกิดร่วมกับบริยาแต่ละประเภท ทำให้สามารถแบ่งประโยค RC ในภาษาไทยได้ชัดเจนขึ้น

ผู้วิจัยพบว่า “จน” จะไม่ค่อยปรากฏในประโยค RC กระสวนที่ 1 ที่เป็นการประสมระหว่าง กริยากริธ ที่มีผลรวมอยู่ในความหมายของกริยาคัว หรือที่เรียกว่า lexical causative verbs กับกริยาแสดงการเปลี่ยนสภาพ หรือ สภาพ แต่กริยาเหตุและกริยาผลจะเกิดร่วมกันได้ง่ายขึ้นหากมีหน่วยขยายความตามมาข้างหลัง เพื่อระบุสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ในกระสวนที่ 2 คำว่า “จน” รวมทั้งหน่วยขยายความ อาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ ในกระสวนนี้ ซึ่งเป็นการประสมระหว่างสกรรมกริยาแสดงการกระทำที่ไม่มีผลรวมอยู่ในความหมายของกริยา กับ กริยาแสดงการเปลี่ยนสภาพ หรือ สภาพ ผู้วิจัยพบว่า กระสวนนี้เป็นกระสวนหลักและพบมากที่สุด ในประโยค RC

และกระสวนที่ 3 คำว่า “จน” ต้องปรากฏเสมอ เพราะในกระสวนนี้ ประกอบด้วย กริยาเหตุที่เป็นอกรรมกริยา ไม่มีกรรมมารับโดยตรง แต่การกระทำดังกล่าวหากกระทำเป็นเวลานาน หรือ ทำซ้ำ ๆ อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ได้ ซึ่งในกรณีนี้จำเป็นต้องใช้คำว่า “จน” เชื่อม

กระสวนทั้ง 3 ที่วิเคราะห์ในบทความวิจัยนี้ สามารถสรุปที่เป็นแผนภาพได้ดังนี้

หัวข้อ	กระสวนที่ 1	กระสวนที่ 2	กระสวนที่ 3
การปรากฏ “จน”	ไม่ปรากฏ	อาจปรากฏได้	ต้องปรากฏ
ลักษณะกริยาเหตุ	กริยาการิต	สกรรมกริยา	อกรรมกริยา
ลักษณะกริยาผล	แน่นอนตายตัว	หลากหลาย	เปิดกว้าง
สถานภาพประโยค RC	มีน้อยขึ้นกับกริยา	มีมากที่สุด	ไม่จำกัดขึ้นกับเหตุการณ์

เชิงอรรถ

ขอขอบพระคุณ Prof.Nishimura Yoshiki, The University of Tokyo ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้, ขอขอบพระคุณ Prof. Minegishi Makoto, Prof. Suzuki Reilo, Tokyo University of Foreign Studies ที่ให้โอกาสผู้วิจัยทั้งสองได้มีโอกาสแสดงผลงานวิจัยในเบื้องต้น ในวิชาการสัมมนาและกลุ่มศึกษาในปี 1999 และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่ร่วมในการสัมมนาทั้งสองสถาบันที่ได้ชี้แนะและสอบถามในจุดต่างๆ รวมทั้งขอขอบคุณ Ms.Kiyoko Takahashi ที่ได้อ่านร่างบทวิจัยฉบับนี้ และให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

นอกจากนี้ ฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้รับความอนุเคราะห์มาจาก คลังข้อมูลที่รวบรวมโดยคุณวุฒิชัย อัมพรอร่ามเวทย์ นักวิจัยประจำ National Informatics Institute ประเทศญี่ปุ่น จึงใคร่ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

- Carrier, Jill and Janet H.Randall. 1992. The Argument Structure and Syntactic Structure of Resultatives, *Linguistic Inquiry* 23, 173-234
- Goldberg, Adele E. 1995. Constructions. *A construction grammar approach to argument structure*. Chicago and London : The University of Chicago Press.
- Hoekstra, Teun. 1988. Small clause results. *Lingua* 74. 101-139
- Kageyama, Taro. 1996. *Dooshi Iiron-Gengo to Ninchi no Setten*-[Verb Semantics: The Interface of Language and Cognition], Nichi-Ei Taishoo Kenkyuu Series (5), Kurosio Publishers.
- Kessakul Ruetaivan (ms.) 1999. *Taigo no Kekkakoobun* [The Resultative Construction in Thai], The 2nd Cognitive Linguistic Forum, Kyoto University.
- Levin, Beth and Malka Rappaport Hovav. 1995. Unaccusativity. *At the Syntax Lexical Semantics Interface*. Cambridge, Massachusettes: The MIT Press.
- Matsumoto, Yo.1996. *Complex predicates in Japanese*. A Syntactic and Semantic Study of the Notion 'Word' Kurosio Publishers & CSLI Publications.
- Nakagawa, Yozo. 1992. CR *Tadooshibun ni tsuite-Ninchi Cengogaku Kanten kara*-[CR Transitive Construction : From Cognitive Linguistic Perspective]. In Chuugokugogaku [The study of Chinese Linguistics],no.239.Chuugokugo Gakkai.
- Nishimura, Yoshiki. 1998. *Kooisha to Shieki Koobun* [Actor and Causative Construction]. Koobun to Jishoo Koozoo [Construction and Event Structure], Minoru Nakau (ed.), Nichi-Eigo Hikaku Sensho (5), The Second Part : 108-203, Kenkyuusha Publishers.
- Sybesma, Rint.1999. *The Mandarin VP Studies in Natural Language and Linguistics Theory*. Vol.44. Dordrecht/Boston/London:Kluwer Academic Publishers.
- Talmy Leonard. (ms). A *Typology of Event Intergation*. State University of New York, Buffalo.
- Van Valin, Robert. 1990. Semantic Parameters of Split Intransitivity, *Language* 66, 221-260.
- Washio, Ryuichi.1997. 'Resultatives, Compositionality and Language Variation' „*Journal of East Asian Linguistics* (6) :1-49.
- The Encyclopedia of Language and Linguistics*, R.E.Asher (Editor-in-chief) Vol.7.1994. Pergamon Press.